

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Traumatiserte barn og samvær

Barnevernspedagogens kompetanse og funksjon

Bacheloroppgave

Kandidatnummer: 835

Emnekode: BV3900

Emnenavn: Bacheloroppgave med vitenskapsteori

Studieprogram: Barnevern

Antall ord: 7349

Innleveringsfrist: 22.05.23

1.0 INNLEDNING	2
1.1 TEMA	2
1.2 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA	2
1.3 PROBLEMSTILLING	3
1.4 AVGRENSNING	3
1.5 DISPOSISJON	4
2.0 METODE	5
2.1 VALG AV METODE	5
2.2 BESKRIVELSE AV SØKESTRATEGI	5
2.3 VALG AV LITTERATUR	6
3.0 TEORI	7
3.1 JURIDISKE RAMMEVERK	7
3.2 TRAUMETEORI	8
3.3 RE TRAUMATISERING	9
3.4 TRAUMEBEVISST OMSORG	9
3.5 CIRCLE OF SECURITY PARENTING – TRYGGHETSSIRKELEN	10
3.6 TRYGG OG UTRYGG TILKNYTNING	11
4.0 DRØFTING	12
4.1 BARNEVERNSPEDAGOGENS FAGLIGE KOMPETANSE	12
4.1.1 Forhindre en re traumatisering	12
4.1.2 Trygghet og planlegging av samvær	13
4.1.3 Vurdering av samvær med traume og tilknytningsperspektiv	14
4.1.4 Lojalitetskonflikt og tålegrense	15
4.2 BARNEVERNSPEDAGOGENS FUNKSJON UNDER SAMVÆR	16
4.2.1 Desorganisert tilknytningsstil	17
4.2.2 Circle of security-parenting og samvær som behandling	18
4.2.3 Samregulering	19
4.2.4 Viktigheten av personlig kompetanse	20
5.0 AVSLUTNING	21
6.0 LITTERATURLISTE	22

1.0 INNLEDNING

1.1 Tema

Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFDIR, 2021) bor 1 % av alle barn i Norge i fosterhjem. Flere av disse barna har vært utsatt for traumatiske hendelser i form av ulike typer omsorgssvikt og krenkelser av sine biologiske foreldre. En pågående nasjonal undersøkelse fra nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, viser til at overaskende mange barn og ungdommer opplever vold og omsorgssvikt (Hafstad & Augusti, 2019). Noen av disse barna blir oppdaget av barneverntjenesten og havner under deres omsorg og ansvar. I Norge har barnevernstjenesten en plikt til å ta vare på de mest utsatte barna, beskytte de mot omsorgssvikt samt forebygge at barn opplever fysiske og psykiske belastninger. Barneverntjenestens overordnede mål er alltid å jobbe for barnets beste, men når de arbeider med barn og biologiske foreldre kan dette til tider være utfordrende, da barnets og foreldrenes interesser og behov kan være ulike og omfattende. Dette kommer særlig til syne i saker der barneverntjenestens fører tilsyn under samvær mellom biologiske foreldre og traumatiserte barn. Barnevernspedagogens funksjon og faglige kompetanse om traumatiserte barn kan være avgjørende for at samværene mellom barn og biologiske foreldre blir vellykkede. En norsk studie fra Melinder & Magnussen (2015) viser at det fortsatt er mangel på kunnskap hos fagpersoner om barn som har vært utsatt for traumatisering (Englien et al., 2023, s. 107).

1.2 Bakgrunn for valg av tema

Barnevernsfeltet er et komplekst, sammensatt og omdiskutert fagområde. Utdanningen forbereder oss på dette allerede første studieår, og mine erfaringer fra praksis som snart ferdigutdannet barnevernspedagog, underbygger denne påstanden. De som jobber med barnevern, må ha kunnskap om mange ulike fagområder. Kompleksiteten i arbeidet kommer også tydelig frem i kompetansen barneverntjenesten må ha i samvær mellom biologiske foreldre og traumatiserte barn som bor i fosterhjem. Dalland (2020, s. 60) presiserer at vi alltid har med oss en forforståelse om et fenomen før vi undersøker det. Likevel bør man

prøve å møte fenomenet som skal studeres så forutsetningsløst som mulig, ved å være sin forforståelse bevisst. Min forforståelse om temaet var at ansatte i barneverntjenesten opplevde vurderingene rundt planlegging av samvær med traumatiserte barn som svært utfordrende. I praksisperioden observerte jeg samtaler og vurderinger mellom ansatte ved planlegging av samvær. Planleggingen dreide seg ofte om usikkerheten rundt hvordan de kunne legge til rette for godt samvær der barnet var traumatisert, samt hvordan kunne kompensere for foreldrenes mangler. I tillegg erfarte jeg at i noen saker ble det vurdert at barnet ble så re traumatisert i forbindelse med samværene at det gikk ut over barnets helse og utvikling, og det endte med at samværene ble stanset. Nysgjerrigheten min økte rundt barnevernspedagogens faglige kompetanse og funksjon under samvær mellom foreldre og barn som er traumatiserte. Bakgrunn for valg av tema er inspirert av undervisning fra universitetet, den nye barnevernsloven som trådte i kraft januar 2023, og gjennom praksisperioden i møte med barn, foreldre og fosterforeldre. I tillegg har mitt mål vært å velge et tema som både er praksisnært og dagsaktuelt.

1.3 Problemstilling

Hvordan kan barnevernspedagogen bruke sin faglige kompetanse og funksjon inn i samvær med traumatiserte barn og biologiske foreldre?

1.4 Avgrensning

På bakgrunn av tidsrammen og temaets kompleksitet og omfang har jeg foretatt nødvendige avgrensinger. Jeg har tatt utgangspunkt i barn som er under barnevernets omsorg og som bor i fosterhjem. Barna har etter en sakkyndig vurdering blitt betegnet som traumatisert. Barnevern og helsenemnda har samtidig vurdert at tilsyn fra barnevernstjenesten er nødvendig. I dette komplekse arbeidet er det mange hensyn å ta stilling til, og det er viktig å presisere at det er forskjellig kompetanse som er relevant knyttet til min problemstilling. I tillegg finnes det flere ulike verktøy for kartlegging og samtale, men i oppgaven har jeg valgt å avgrense dette. Oppgavens fokus blir barnevernspedagogens funksjon inn i samvær med traumatiserte barn og biologisk foreldre, og kompetanse innenfor traume- og

tilknytningsteori. Teoriene er såpass omfattende, så det er nødvendig å avgrense for å kunne besvare problemstillingen.

1.5 Disposisjon

Først velges tema og utforming av problemstilling som omhandler barnevernspedagogens faglige kompetanse og funksjon inn i samvær med traumatiserte barn og biologiske foreldre. Videre avgrenses tematikken før det beskrives hvilken metode som anvendes.

Problemstillingen besvares gjennom relevant traume- og tilknytningsteori og drøftes gjennom to hovedpunkter som omhandler barnevernspedagogens faglige kompetanse og funksjon inn i samvær. Avslutningsvis oppsummeres oppgaven.

2.0 METODE

2.1 Valg av metode

For å besvare problemstillingen blir det benyttet en litteraturstudie. Metoden innebærer systematisk søk etter informasjon, kritisk granskning og sammenligning om et valgt tema. Dalland (2020, s. 199), skriver at en litteraturstudie belyser allerede eksisterende studier og tolkning av litteratur som omhandler et bestemt tema. I den litterære oppgaven hentes det data fra eksisterende fagkunnskap, forskning og teori. Ved å ta utgangspunkt i faglitteraturen kan man utarbeide en kritisk oppsummerende og vurderende fremstilling (Befring, 2015, s. 85). Ulempen ved en litteraturstudie er at forforståelse og faglig standpunkt påvirker hvilken informasjon vi ser etter (Dalland 2020, s. 199). Videre peker han på at det kan være vanskelig å være objektiv og verdinøytral dersom man studerer et fagfelt en selv er en del av (Dalland, 2020, s. 62).

2.2 Beskrivelse av søkestrategi

Søket startet bredt med ordene samvær, traumatiserte barn og fosterhjem. Søkene ble utført i Google scholar og Oria. Dette for å undersøke forskningen innen fagfeltet, og for å se hvilke søkeord som er blitt benyttet i andre artikler. Deretter kontaktet jeg biblioteket ved universitetet for å få anbefalinger på hvilke databaser som var relevant for min oppgave. Databaser som ble brukt var Oria, Idunn, Fontene forskning, Google scholar og SocIndex. Søkeordene jeg har brukt i ulike kombinasjoner har vært: samvær, kompetanse, traumeteori, tilknytningsteori, fosterhjem og barnevern. Databaser som ble benyttet er også anbefalt på universitetets sine nettsider. For å styrke oppgaven ble det søkt etter internasjonal forskning, derfor har det i tillegg blitt benyttet engelske søkeord som foster care, reunification, trauma theory og attachment theory. Søkeordene ble forsøkt å kombinert, men uten mange treff. I tillegg har det blitt utført direkte søk på artikler som jeg har sett blitt anvendt på bufdir.no og tidligere masteroppgaver. Søkene er blitt avgrenset til årene 2010 til 2023 grunnet nyere forskning på området. Samtidig ble det ved noen søkt spesielt etter norsk og/eller skandinavisk litteratur, på bakgrunn av at barnevern og samvær i Skandinavia er noe ulikt enn andre deler av verden. Søkene hadde ofte begrensede

resultater, og jeg måtte ved flere tilfeller inn i litteraturlisten til bøker og artikler. Dette gav innsikt til å se hva andre hadde søkt tidligere, og som ifølge faglitteraturen omtales som snøballmetoden (Dalland, 2020, s. 151).

2.3 Valg av litteratur

Ved valg av faglitteratur har også pensum fra tidligere emner blitt benyttet, samtidig som emneplaner er gått igjennom for å se hva som var relevant for oppgaven. Etter at jeg hadde søkt meg frem til hva forskningslitteraturen sa om traumer og tilknytning, ble det undersøkte ytterligere etter litteratur rundt kritiske perspektiver på det jeg hadde funnet. Dette for å se om det fantes noen påpekte svakheter ved valgt faglitteratur. Teoriene, modellene og metodene jeg har valgt å fokusere på vektlegges som viktig og sentral kunnskap under utdanningen. Oppgaven inneholder noen vitenskapelige tidsskrifter. Det stilles bestemte krav om innhold og form til slike artikler. For å sikre kvaliteten på det som publiseres, gjennomgår artiklene en fagfelle vurdering, hvilket betyr at artiklene blir vurdert og godkjent av eksperter innenfor fagområdet (Dalland, 2012, s. 78). Den nyutgitte boken "Samvær mellom barn og biologiske foreldre: etter plassering utenfor hjemmet» har vært en sentral inspirasjon for oppgaven (Engelien et al., 2023).

3.0 TEORI

I dette kapitlet vil det bli gjort rede for det juridiske rammeverket og det teoretiske grunnlaget som omfatter traume- og tilknytningsteori. Det teoretiske grunnlaget omhandler en presisering av ulike begreper innenfor traumer og deretter vil jeg forklare traumebevisst omsorg som metode. Det blir i tillegg beskrevet teori om re traumatisering og modellen trygghetssirkelen COS-P.

3.1 Juridiske rammeverk

Det juridiske rammeverket er selve hovedgrunnlaget for hvordan barnevernstjenesten utfører sitt arbeid i møte med barn, deres familier og fosterhjem. Omsorgsteamet i barneverntjenesten har etter en omsorgsovertakelse ansvaret for barnet, hvilket betyr at de har en oppfølging og kontrollfunksjon i fosterhjemmet. Omsorgsteamet har ansvaret for planlegging, tilrettelegging og oppfølging av barn som har samvær med sin biologiske familie (Barnevernsloven, 2021, § 7-6). Samvær blir definert som kontakten mellom barn og biologiske foreldre, og staten har en positiv plikt til å arbeide for at relasjonen mellom barn og foreldre opprettholdes med mål om gjenforening (Prop (2020-2021), 133). Formålet med samvær er å opprettholde og styrke relasjonen mellom barnet og foreldrene (BUFDIR, 2021), og den nye barnevernloven som trådte i kraft januar 2023, har et eget kapittel om samvær og kontakt etter omsorgsovertagelse. Barn og foreldre skal få mulighet til å opprettholde en relasjon, men hovedhensynet i samvær skal alltid være barnets beste. Barnets beste som begrep er relativt og ikke klart definert, og det finnes derfor ulike forståelser av hva som ligger i begrepet (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 52). Det følger av FNs barnekonvensjon artikkel 3 (1) at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn (Barne- og familiedepartementet, 1989, s. 9). Prinsippet er lovfestet både i barneloven, barnevernloven, grunnloven, EMK, og i barnekonvensjonen. Hva som er til barnets beste beror på en skjønnsmessig vurdering hvor flere momenter vektlegges (NOU 2016: 16, s. 48). På denne måten vektlegges barnets beste i konkrete saker og enkeltavgjørelser (NOU 2018: 18, s. 32).

3.2 Traumeteori

Innen medisin er traumer tradisjonelt brukt i beskrivelser av somatiske skader i forbindelse med ulykker. Traumbegrepet har også etablert seg innen psykologien når personer blir utsatt for store psykiske belastninger, enten det er akutt eller over tid. En definisjon på traume kan i denne sammenheng være "Når barn opplever hendelser som er så overveldende, skremmende og intense at det ikke er mulig å ta inntrykkene innover seg og romme dem på vanlig måte (Andersen, 2014, sitert i Johanson 2016, s. 116). Dette har ført til at fagfeltet i dag er opptatt av de kroniske traumatiske belastningene som skjer tidlig i livet, og i barnevernsfeltet handler dette særlig om de nære relasjonene mellom barn og omsorgspersoner. Barn som utsettes for alvorlig omsorgssvikt, vold og overgrep står i høy fare for å bli traumatiserte, og dette kan videre få alvorlige konsekvenser for barnets helse og utvikling senere i livet (Bentovin, 2009, sitert i Gording Stang & Baugerud, 2018, s. 29).

Vi kan skille mellom enkelttraume og komplekse traumer, der et enkelt traume er en hendelse som skjer én gang, mens komplekse traumer er opplevelser som skjer gjentatte ganger (Killén, 2021, s. 159). Faglitteraturen skiller mellom disse type traumene, og de blir omtalt som type 1 og type 2. Traumer type 1 ble tidligere benevnt som enkeltstående traume eller bare som traume. Dette kan eksempelvis være et barn som er utsatt for en ulykke, mens traume type 2 omtales om noen som har opplevd flere traumer, enten samme type eller andre ulike former for traumer. Traumer type 2 blir som oftest påført av mennesker og gjerne av tillits- og omsorgspersoner (Engelien et al., 2023, s. 105). Traumer type 2 er et resultat av krenkelser over tid, og kun et mindretall av disse barna viser brå endringer i sin fungering. Typiske beskrivelser av barn med traume type 2 er at de har svak lekekompetanse, er mimikkfattige og har svake sosiale ferdigheter. Dette gjør at uttrykkene kan forveksles, og det er derfor en risiko for feilvurderinger. Det er mange årsaker til at barn kan passe til denne beskrivelsen, hvor traume type 2 bare er én av dem (Engelien et al., 2023, s. 106).

Posttraumatisk stresslidelse (PTSD) og kompleks PTSD er diagnoser som traumatiserte barn kan bli diagnostisert med. Symptomer som er karakteristiske for PTSD kan være alt fra påtrengende minner, «flashbacks» og mareritt, til fysiologiske reaksjoner. Kompleks PTSD er en ny diagnose som er en lidelse som kan utvikle seg dersom man har vært utsatt for ekstremt truende eller grusomme, vanligvis langvarige eller repeterte hendelser som det er

vanskelig eller umulig å flykte fra. Eksempel på dette kan være tortur, vedvarende familievold eller repetert seksuelt eller fysisk misbruk (Engelien et al., 2023, s. 111-112).

3.3 Re traumatisering

Re traumatisering kan vise seg gjennom både en aktivering og deaktivering. Aktivering kan være utagering både verbalt og fysisk, mens en type deaktivering kan komme til uttrykk ved at barnet dissosierer. Dissosiasjon er et sammenbrudd i bevisstheten eller hukommelsen, og dissosiasjon kan være alt fra å dagdrømme til en oppsplitting av barnets bevissthet, identitet og hukommelse, og i ytterste konsekvens kan barnet besvime. Dissosiasjon er en forsvarsmekanisme som skjer blant annet for å heve den fysiske smerteterskelen, gjøre personen psykisk og følelsemessig nummen og ignorere all øvrig informasjon (Engelien et al., 2023, s. 108). Noen av barna som bor i fosterhjem har samvær med omsorgspersonen som har påført dem traume, og dette kan være en stor påkjenning fordi kropp og sansesystem «husker» hva som har skjedd. Foreldrenes lukt, stemmeleie og væremåte kan vekke sterke reaksjoner som kan minne barnet om traumet de har blitt utsatt for. Re traumatisering har forskjellige uttrykksformer, og reaksjonene kan være alt fra at barnet tisser på seg, søvnvansker, mareritt og viser ubehag til repeterende ritualer. Barnet kan også få konsentrasjonsvansker og økt kroppslig uro både i forkant og i etterkant av samværene (Engelien et al., 2023, s. 120; Stang & Baugerud, 2018, s. 30-31).

3.4 Traumebevisst omsorg

Traumebevisst omsorg handler om å se barnet bak atferden for å deretter hjelpe barnet til å komme i kontakt med egne tanker, kropp og følelser. Begrepet traumebevisst omsorg påpeker at vi som hjelpere ikke bør rette søkelyset mot barnets traumer, men at vi skal være bevisst på at barnet er traumatisert. De tre pilarene i traumebevisst omsorg er trygghet, relasjon og affektregulering. For å hjelpe barn med komplekse traumer kan man starte med å skape en grunnleggende atmosfære av trygghet (Andersen, 2014, s. 57- 58). Denne tilnærmingen er utviklet av Howard Bath og handler om at omsorgssenteret rundt barnet forholder seg til det på en bestemt, lik og forutsigbar måte. Dette gjelder på alle arenaene i barnets liv, i alt fra skole og barnehage, til familie og eventuelt fosterhjem. TBO handler også

om at de gode opplevelsene barnet får med de nære omsorgspersonene må oppveie for de mange negative opplevelsene barnet har hatt. Etter hvert vil forhåpentligvis barnet oppleve omverdenen som trygg, greie å skape gode relasjoner, og regulere sine egne følelser (Søftestad, 2018, s. 87).

3.5 Circle of security parenting – Trygghetssirkelen

«COS-P» eller Trygghetssirkelen, kan være en egnet metode for å fremme god tilknytning og for å trygge traumatiserte barn. Modellen understreker viktigheten av at omsorgspersonene forstår barnets behov og opparbeider seg kunnskap om barnets signaler. Videre fokuserer modellen på kunnskap om emosjonsregulering og empati. Trygghetssirkelen bygger på tilknytningsforskning og kan også benyttes for å forstå og analysere samvær. Modellen tar utgangspunkt i to grunnleggende atferdssystemer, utforskningssystemet og tilknytningssystemet. Disse to systemene settes sammen i en tenkt visuell sirkel der utforskningssystemet er den øvre delen av sirkelen, mens tilknytningssystemet er den nedre delen. Selv om barnet er oppe på sirkelen og har utforskningssystemet sitt aktivert, regner vi det fortsatt for å være tilknyttet sin omsorgsperson. Det er følelsen av å bli ivaretatt på en trygg måte av omsorgspersonen, som aktiverer utforskningen til barnet. Omsorgspersonen må prøve å skille mellom når barnet er oppe på sirkelen og har behov for støtte til utforskning, eller når det er nede på sirkelen og har behov for omsorg og trygghet. Omsorgspersonene skal være de «trygge hendene» for barna og klare å møte barnets behov både oppe og nede på sirkelen. Barnevernspedagogen kan observere om foreldrene greier å oppdage om barna er oppe eller nede på sirkelen og om de dekker barnas behov på hensiktsmessige måter, samt gi veiledning (Engelien et al., 2023, s. 101-103). Barnevernet møter ofte barn med en utrygg tilknytningsstil og trygghetssirkelen kan hjelpe omsorgspersonene med å forstå barnets signaler. Barnevernet har ansvar for å legge til rette for kompetanseheving og veilede for å endre omsorgspersonenes evne til omsorgsutøvelse. Det innebærer ofte at omsorgspersonene må lære å identifisere barnets signaler for deretter å kunne møte de. Omsorgspersonene må også oppøve sin sensitivitet ovenfor barnets behov, som kan være alt fra nyanser i en spedbarnsgråt, til å se når barnet trenger trøst og støtte.

3.6 Trygg og utrygg tilknytning

John Bowlby og Mary Ainsworth regnes som tilknytningsteoriens grunnleggere. Bowlby utviklet teorien om tilknytning, og beskrev hvordan barnet blir emosjonelt forbundet med sine omsorgspersoner, noe som igjen påvirker dannelsen av personlighet. Bowlby pekte også på at barnet trenger en trygg base for å våge å utforske omverdenen, som har likhetstrekk med metoden som blir brukt i COS- P (Engelien et al., 2023, s. 71-75). Bowlby viser også til indre arbeidsmodeller, som er en samling av indre mentale forestillinger, tanker, følelser og handlingsmønstre som er skapt av tidligere samspillserfaringer. God nok omsorg gir erfaringer om at en selv er verdt omsorg og omtanke, og at andre er til å stole på. Et barn med en god indre arbeidsmodell forventer at andre mennesker vil gi det positiv oppmerksomhet og støtte. Barn som har en dårlig indre arbeidsmodell, kan være fulle av tvil både på eget verd og andres interesse og omsorg. Disse barna kan ofte reagere med mistro, avvisning eller sinne. Utviklingen av den indre arbeidsmodellen begynner når samspillet mellom barn og omsorgsgiver starter, og regnes som etablert når barnet er i andre leveår (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 72). Barnets indre arbeidsmodeller kan endres og deres tilknytningsorientering kan gå fra utrygg til trygg ved at barnas forventninger til voksenpersoners atferd endres (Thompson, 2016, sitert i Gording Stang & Baugerud, 2018, s. 26).

ABCD- modellen til Ainsworth kan også hjelpe til å forstå hvordan man undersøker tilknytningen mellom barn og omsorgspersoner, og hvordan tilknytningen viser seg. Ainsworth klassifiserte barnets reaksjoner i tre tilknytningsmønstre. En trygg (B), og to utrygge: unnvikende (A) og ambivalent (C). Dette utviklet seg videre til fire kategorier: A, B, C og D, der D står for desorganisert. Den fjerde kategorien av tilknytningsstilene (D), er kategorien som er mest kompleks, og som det er forsket mest på. Barnet vil her gi uklare og varierende uttrykk av tilknytningsstrategier, som ofte kommer av at omsorgspersonene har vært emosjonelt utilgjengelige og mest opptatt av egne behov. Med desorganisert tilknytningsstil menes det at barnet ikke har noen tydelige tilknytningsstrategier, og ved undersøkelse kan man oppdage at disse barna ofte er drevet av frykt og behov for å beskytte seg selv (Engelien et al., 2023, s. 72-83).

4.0 DRØFTING

I dette kapittelet vil jeg drøfte hvordan barnevernspedagogen kan bruke sin faglige kompetanse og funksjon inn i samvær med traumatiserte barn og deres biologiske foreldre. Dette utføres ved å hente inn noe av kunnskapen som allerede er beskrevet i teoridelen. I tillegg til å benytte faglitteraturen, brukes observasjoner fra skolepraksis og egne erfaringer i arbeid fra barnevernstjenesten. Egne observasjoner og erfaringer er tatt med i oppgaven for å underbygge eller utfordre i drøftingsdelen.

4.1 Barnevernspedagogens faglige kompetanse

I denne delen av drøftingen vil jeg fokusere på barnevernspedagogens faglige kompetanse i planleggingen og tilretteleggingen før samvær med traumatiserte barn og biologiske foreldre.

4.1.1 Forhindre en re traumatisering

Før barnevernspedagogen møter traumatiserte barn i samvær, er det nødvendig å inneha kompetanse om barn og re traumatisering. En re traumatisering kan oppstå gjennom sansestimulering som når barnet hører, lukter eller på annen måte får minner om det opprinnelige traumet. Når et opplevd traumet ikke er bearbeidet, vil hjernen aktiveres, «alarmen utløses», og frykten vil kunne være så intens at barnet kommer i den samme emosjonelle tilstand som om det var i under det opprinnelige traumet (Engelien et al., 2023, s. 118). Symptomer på re traumatisering kan vise seg gjennom både en aktivering og deaktivering. Aktivering kan både være verbal og fysisk utagering, mens en type deaktivering kan komme til uttrykk ved at barnet dissosierer (Engelien et al., 2023, s. 120) og (Stang & Baugerud, 2018, s. 30-31). Hva som utløser en re traumatisering er ikke alltid lett å forutsi. Et eksempel på forhold som kan påvirke det traumatiserte barnet, erfarte jeg i min praksisperiode. Der møtte jeg et barn som viste symptomer på re traumatisering når det så personer som hadde samme hudfarge som den biologiske moren. Barnet reagerte med å

løpe bort fra personen og viste aggresjon i form av verbal og fysisk utagering mot fosterforeldrene. Dette er det vi kaller hyperaktiviering (Engelien et al., 2023, s. 116).

For å forhindre at barn blir re traumatisert under samvær bør barnevernspedagogen ha kunnskap om og erfaring i hvordan dette kommer til uttrykk. Både generell fagkunnskap om re traumatisering, men også spesifikk kunnskap om hvordan akkurat dette barnet uttrykker det er sentralt. Barn er like forskjellige som voksne er, og har mange ulike måter å reagere på når de blir re traumatisert. På den andre siden erfarte jeg under noen av samværene at det var utfordrende å observere og oppdage hendelser som barna opplevde som traumatiserende eller ubehagelige. Dette underbygges av Nordanger (2017, s. 149) som skriver at det kan være utfordrende å observere triggere hos barn, da en form for triggere kan være små hendelser som at det heves øyenbryn eller at en finger løftes. I min praksisperiode snakket de ansatte i barneverntjenesten om signalsvake barn, og med dette mente de at noen av barns uttrykk for re traumatisering er ekstra vanskelig å oppdage. Barnevernspedagogen har her en svært viktig rolle i samværene for å kompensere for foreldrenes manglende sensitive ferdigheter. Englien et al (2023, s. 121) skriver at barnevernspedagogen kan avtale pause- eller stoppsignaler sammen med barnet som det kan vise under samværene. Dette betyr at barnet kan få opplevelsen av kontroll i situasjonen, uten å få ansvaret for å si det. Barnevernspedagogen bør for øvrig minne om disse signalene rett før samværet, og det kan være positivt om de biologiske foreldrene også får vite om signalene, slik at de selv kan se at barnet ber om pause. For de fleste foreldre er dette lettere å akseptere enn at det er barnevernstjenesten som bestemmer når samværet er over. Imidlertid er fallgraven her at barnevernspedagogen ikke oppdager stoppsignalet, og at barnet ikke kommer seg ut av situasjonen som planlagt.

4.1.2 Trygghet og planlegging av samvær

Barnevernspedagogen har ansvaret for å skape trygghet under samvær med traumatiserte barn og biologiske foreldre. Når barn har opplevd at mennesker som de trodde var gode viste seg å ikke være det, og erfarte at voksne de trodde de kunne stole på har sviktet dem, kan dette medføre at det gode og onde blir sammenblandet. Trygghet er selve grunnfjellet i vår eksistens, og det er enklere å iverksette gode tiltak for trygghet hvis vi kjenner til hva barnet har opplevd i forbindelse med tidligere opplevde traumer (Andersen, 2014, s. 59). Et

av flere hovedansvar barnevernspedagogen har, er å lese og sette seg godt inn i den aktuelle saken. Dette for å kunne planlegge samværene med traumatiserte barn med mål om trygge rammer. For at traumatiserte barn skal oppleve samværene som trygge, er det helt nødvendig at barnevernspedagogen kartlegger hva som kan oppleves som trigger. Med trigger menes kilder til hendelser som kan virke re traumatiserende for barnet. Kartlegging utføres ved at barnevernspedagogen planlegger samværet i detalj for å unngå triggerne og videre en re traumatisering (Andersen, 2014, s. 59). På den andre siden så kan et for nøye planlagt samvær virke anstrengende for barnet og foreldrene, og det kan være lite sannsynlig at alt går etter planen. Lek kan derimot være en god tilnærming og løsning for å trygge det traumatiserte barnet, og øke sannsynligheten for at samværene oppleves som positive. På en måte kan leken være en døråpner til barnets læringshjerne, og dersom det skjer i trygge rammer, kan det legges til rette for barnets utforskningstrang og nysgjerrighet (Nordanger, 2017, s. 155-157). Når barnevernspedagogen legger til rette for lek i samvær, kan det være med på å skape en trygg og utforskende situasjon for barnet. Her kan barnevernspedagogen ta med barnet inn i planleggingen av samværene, slik at det kan være med på å sette rammene for hva som skal gjøres. Dette kan bidra til at traumatiserte barn får opplevelse av kontroll og samtidig legges det til rette for en aktivitet som barnet liker.

4.1.3 Vurdering av samvær med traume og tilknytningsperspektiv

Når tilknytning tas inn i vurderingen om hvorvidt det skal være samvær og i hvilket omfang, er det viktig at barnevernspedagogen vurderer om barnet i fosterhjemmet har en tilknytning til noen spesifikke omsorgspersoner. For eksempel fant man i en studie at ca. 1/3 av alle 1- til 4 år gamle barn som ble flyttet fra sine biologiske foreldre og plassert i fosterhjem, hadde svært begrenset eller ingen tilknytning til sine foreldre tre måneder etter flyttingen. Dette kan i noen tilfeller tale for at tilknytning i seg selv ikke bør brukes som et argument for å opprettholde samvær, men at det kan være bedre å utsette samværene til barnet blir eldre. I mellomtiden blir det mer ro for barnet slik at ny tilknytning til fosterforeldrene kan etableres. Når barnet blir eldre vil det være enklere å forklare situasjonen, og barnet kan lettere nyttiggjøre seg av samvær med foreldrene. Dette gjelder spesielt for barn som er utsatt for traumer (Furuholmen & Sjøvold, 2015, sitert i Gording Stang & Baugerud, 2018, s. 27). Et eksempel på dette så jeg i min praksisperiode der biologisk mor gjorde tilsynelatende

alt riktig under samværene med barna. Allikevel fikk barna sterke symptomer på re traumatisering og viste lite til ingen tilknytning til mor kort tid etter omsorgsovertakelsen. Dette kan peke på at noen ganger trenger barna tid, ro og stabilitet for å kunne starte opp samværene igjen. Her bør barnevernspedagogen bruke sin faglige kompetanse for å hjelpe foreldrene til å forstå at tid fra hverandre noen ganger kan være positivt for relasjonen og tilknytningen på lang sikt. Dessuten bør det også gjøres en grundig vurdering av risikofaktorer knyttet til kontakten og samvær mellom dem og foreldrene. Eksempelvis bør barneverntjenesten vurdere om barnet skal separeres fra fosterforeldrene som det er i ferd med å etablere en ny tilknytning til. I tillegg kan det være veiledning og tilsyn under samværet, som fører til nok en fremmed voksenperson for barnet. På den andre siden er det viktig å huske på at mange barn synes samvær kan være vanskelig på grunn av andre faktorer som eksempelvis en indre lojalitetskonflikt, men det betyr ikke nødvendigvis at samværene vil utløse en re traumatisering.

4.1.4 Lojalitetskonflikt og tålegrense

Barnets tilknytningsatferd kan komme til syne dersom barnet opplever stress eller har behov for trøst og omsorg. Her kan barnevernspedagogen se hvem barnet søker til under samværene. Samtidig er det viktig å huske på at barnet kan stå i en lojalitetskonflikt mellom sin gamle og nye omsorgsbasis. Selv når samværene oppleves som positive for barnet, kan det allikevel få reaksjoner i form av kroppslig uro, konsentrasjonsvansker og søvnvansker. Disse symptomene har mange likheter med barn som har vært utsatt for traumer. For mange barn vil det også være slik at de tidlig i plasseringen kan få sterke reaksjoner i forbindelse med samvær som ikke nødvendigvis handler om re traumatisering. Etter hvert som reguleringsferdighetene deres utvikles av den daglige omsorgen, vil de bli bedre i stand til å håndtere følelsene som samværene medfører. Barnet trenger også å oppleve at biologiske foreldre og fosterhjem samarbeider, og at de blir trygget i sin tilknytning og tilhørighet til både biologiske foreldre og fosterforeldre. Mange fosterbarn kan oppleve å ha en tilhørighet til både biologiske foreldre og fosterforeldre, og for disse barna blir samvær svært viktig for å få til en positiv utvikling (Engelien et al., 2023, s. 140-145). Dette viser oss at barnets reaksjoner kan handle om flere forhold enn det emosjonelle samspillet der og da.

I henhold til lovverk og ifølge retningslinjene fra BUFDIR, er formålet med samvær å opprettholde og styrke relasjonen mellom barn og biologiske foreldre (BUFDIR, 2021). Barnets beste skal være et overordnet mål, men dette kan i noen sammenhenger være motstridene da barnevernspedagogen kontinuerlig må vurdere og avveie hvor mye belastning det traumatiserte barnet tåler. En rapport fra 2023 som omhandler samvær (Stang et al., 2023 s. 56) påpeker at dersom målet om gjenforening skal fastholdes, kan barnet måtte utsettes for en viss belastning for å kunne opprettholde tilknytningen til foreldrene. Her bør barnevernspedagogen innhente informasjon regelmessig om reaksjonene barnet har i forbindelse med samværene og vurdere alvorlighetsgraden av dem. Samtidig skal ikke belastningen overstige terskelen for det «urimelige». Det «urimelige» blir en skjønsmessig vurdering som barnevernspedagogen må etter en totalvurdering avgjøre definisjonen på. Barnevernspedagogen må prøve å undersøke om reaksjonene skyldes at samværene kun oppleves som ubehagelige for barnet, eller om samværene forårsaker en re traumatisering. Dessuten bør det være en tydelig sammenheng i tid mellom samvær og reaksjoner for å kunne være sikrere på at det skyldes samværene. I tillegg må man få reaksjonene bekreftet fra flere ulike arenaer av barnets liv for å kunne danne seg et større grunnlag for vurderingene (Engelien et al., 2023 s. 151). Likevel bør ikke belastningen på barnet ligge tett opp til tålegrensen (Stang et al., 2023, s. 56). De vanskelige vurderingene rundt dette har jeg fått oppleve i egen praksis. Jeg har både fått se og høre den store usikkerheten barnevernstjenesten kan ha knyttet til denne problematikken. Samtidig er det for å kunne tolke barnets adferd, nødvendig å kjenne til barnets tidligere erfaringer, reaksjonsmåter og tilknytningsmønstre, så vel som den aktuelle omsorgssituasjon (Killén, 2021, s. 154). Dette betyr at barnevernspedagogen bør både ha den faglige kunnskapen, men også kjennskap om dette barnet for å kunne danne seg et godt nok grunnlag rundt vurderingene av samvær med traumatiserte barn og biologiske foreldre.

4.2 Barnevernspedagogens funksjon under samvær

I denne delen vil jeg drøfte hvordan barnevernspedagogens kan bruke sin faglige kompetanse inn i samværene.

4.2.1 Desorganisert tilknytningsstil

Barnevernspedagogen kan observere kvaliteten på tilknytningen mellom barnet og de biologiske foreldrene under samværene, og dette kan fortelle oss noe om hva barnet har opplevd, og hvordan de oppfatter seg selv og verden (Killén, 2021, s. 141).

Barnevernspedagogen kan bruke sin kompetanse innenfor tilknytningsteori og bruke den som en modell hvor utrygg tilknytning endres i retning av trygg tilknytning (Engelien et al., 2023, s. 73). Ainsworth sin ABCD-modell viser oss at barn med desorganisert tilknytningsstil kan fremstå som emosjonelt usikre fordi de er avhengig av omsorgspersoner de ikke har tillit til eller frykter. En underkategori som ofte dukker opp i forbindelse med tilknytningsstil D, er parentifiserte barn. Et parentifisert barn går inn i en omsorgsrolle overfor sine omsorgspersoner. Her kan barnet tre inn i en voksenrolle der det trøster, steller og tar vare på sine omsorgspersoner (Killén, 2021, s. 134). Samtidig kan deres selvoppfatning være preget av negative indre arbeidsmodeller og selvforakt. Dessuten kan de også tillegge andre personer fiendtlige intensjoner, og kan derfor lære seg å oppfatte aggresjon og fiendtlighet selv når den ikke er der (Killén, 2021, s. 139). Det er derfor essensielt at barnevernspedagogen er bevisst og har kompetanse om at traumatiserte barn med et desorganisert tilknytningsmønster kan ha en større sannsynlighet for å bli re-traumatisert av kontakt med de voksne som har utsatt dem for omsorgssvikten. I disse tilfellene bør barnevernstjenesten vurdere om samværene bør opphøre på kort eller lengre sikt, og muligens mer permanent. Samvær med biologiske foreldre som har utsatt barnet for krenkelser bør kun gjenoppstartes når barna har oppnådd en grad av trygghet og evne til å håndtere samværene (Gording Stang & Baugerud, 2018, s. 30-32). Barn som har opplevd traumer har mange uttrykk som kan være med på å utfordre tilknytningen mellom barn og foreldre under samvær. Her kan barnevernspedagogen bruke sin faglige kompetanse inn i samværene for å hjelpe foreldrene til å forstå barnets uttrykk og signaler. Selv når foreldrene er ustabile, følelsesmessig fraværende eller til og med utgjør en trussel, kan barnet likevel søke mot dem, som videre kan oppfattes som forvirrende (Andersen, 2014, s. 60). På den andre siden finnes det også noen kritikere som har stilt spørsmålstegn ved de forskningsmetodene som Ainsworth har benyttet, og som danner grunnlaget for hennes antagelser. Metoden er kun anvendbar overfor barn i en kort periode i deres levetid, og

etterprøving av barns reaksjoner i fremmedsituasjoner kan være vanskelig å gjenskape. For å kunne eliminere feilkilder som økt følsomhet i forhold til atskillelse, er det nødvendig å gjennomføre en retest. Når man undersøker tilknytningsatferd i en standardisert laboratoriesituasjon, behøver ikke reaksjonene stemme overens med situasjonen i dagliglivet (Knutsen, 2008, s. 19-20).

4.2.2 Circle of security-parenting og samvær som behandling

COS-P kan være en konkret metode for å skape trygg tilknytning og blir ofte benyttet som tiltak i barneverntjenesten. En kvalitativ studie ble gjort for å finne ut av foreldres erfaringer med å delta i COS-P, og hvordan de opplevde at det bidro til utvikling av deres foreldreferdigheter. Studien viste oss at økt mestring i foreldrerollen kan gi positive endringer. Den viste også at en god relasjon mellom foreldrene og veilederen var en forutsetning for de positive erfaringene. I tillegg poengterte studien at veiledning bør tilpasses den enkeltes families behov og forutsetninger, der man tar hensyn både til relasjonelle og kontekstuelle forhold (Michelet, 2018, s. 266-269). Relasjonen betyr ofte mer for brukerens bedringsprosess enn hvilke metoder fagpersonen tar i bruk. Kvaliteten i relasjonen som blir skapt mellom den som søker hjelp og den som skal hjelpe, kan derfor bli avgjørende for om hjelpen blir opplevd som god (Andersen, 2014, s. 59- 60). På den andre siden er min erfaring fra fagfeltet at det kan være utfordrende for noen foreldre å ta imot et slikt kurs. Foreldrene må like, og ha grunnleggende kompetanse i å reflektere over seg selv, og utførelsen av modellen kan være utfordrende for noen å få til i praksis. Dessuten visste kursholderen av COS-P bare det som ble fortalt av deltagerne. Dette i tillegg til språkvansker gjorde at kurset ikke egnet seg for alle.

Et annet viktig hensyn poengterer Steinbakk (2019) i et tidsskrift i Norsk Psykologforening. Hun mener at det må skilles mellom samvær i rettslig forstand og kontakt mellom foreldre og barn med behandlingsformål. Samvær som fastsettes rettslig, er et minimumssamvær som skal gjennomføres, mens en behandlingskontakt kan utsettes eller avbrytes. I tillegg vil fosterbarn som er traumatisert av foreldrene sine, ofte ha så få samvær i året at det ikke vil være mulig å gjennomføre noen form for behandling gjennom samværsordningen. Steinbakk mener at det selv i saker hvor det ikke er samvær, kan det

legges til rette for behandlingskontakt mellom foreldre og barn så lenge det er i regi av en kompetent behandler, med det formålet om å gi barnet opplevelsen av at foreldrene ikke lenger er farlige. En forutsetning for dette er at barnet har trygge relasjoner til fosterforeldrene (Engelien et al., 2023, s. 121).

4.2.3 Samregulering

Samregulering handler om at gjennom egen ro og trygghet skaper ro og trygghet hos den andre, og Ifølge Andersen (2014, s. 60-61) kan tidlige relasjonelle traumer føre til at barn taper evnen til å regulere følelsers styrke og varighet. Barn som har blitt utsatt for traumer kan ha langvarige utageringer som ofte er vanskelig for de rundt å forstå. Små frustrasjoner kan raskt føre til sinne og raseri, og skuffelse synke raskt ned til fortvilelse. Den minste bevegelse i stemningsleie kan få store følelsesutslag, og dette kan være uforståelig både for barnet selv, men også for foreldrene. Her kan samregulering være et nyttig verktøy for barnevernspedagogen under samværene. Den kan være en medvirkende faktor for å bidra til at barnet kan roe ned den sterke aktiveringen og gjenvinne opplevelse av selvkontroll. Barnevernspedagogen kan her bruke en beroligende stemme, vise anerkjennelse med non-verbal kommunikasjon som milde øyne og blikk, som videre kan dempe barnets fortvilelse. Målet for barnevernspedagogen vil være å hjelpe det aktiverte barnet til å reflektere over en eventuell problemløsning. Her bør barnevernspedagogen ha kunnskap og kompetanse om hvordan ha god kontroll på egne impulser, og vise vilje til å romme de ulike følelsene barnet og eventuelt foreldre måtte få under samværene. På den måten kan barnevernspedagogen være et forbilde for den selvkontrollen barnet mangler og samtidig lære foreldrene hvordan man kan håndtere en slik situasjon. Samregulering kan være det første skrittet på veien til selvregulering, og målet er at barnet skal lære seg å regulere følelsene på egen hånd. Dersom en hyperaktiviering skulle skje under samværet, bør barnevernspedagogen prøve å regulere ned dette (Andersen, 2014, s. 64). Samtidig bør barnet oppleve at følelsene deres blir tatt på alvor av sine omsorgspersoner. Hvis de voksne rundt barnet ikke klarer dette, står barnet i fare for å føle seg alene med tankene og følelsene sine (Andersen, 2014, s. 60-61). I traumebevisst omsorg er samregulering en sentral ferdighet. Samtidig advarer forfatteren av artikkelen «Traumebevisst omsorg - ett skritt frem og to til siden», Lorentzen (2020) blant annet om at en traumebevisst tilnærming raskt kan bli for teoretisk og teknisk. Faren blir at

man glemmer hovedoppgaven som er å gi og tilby omsorg, anerkjennelse, god selvfølelse og mestringsopplevelse. Dette påpekes også av Nordanger (2017, s. 153) som skriver at når vi snakker om omsorg til traumatiserte barn, snakker vi egentlig bare om at de trenger vanlig omsorg. Kunnskapen vi har om hjernens utvikling forteller oss at disse barna trenger omsorg i store doser, og det betyr at de må ha omsorg over lang tid, og det må gjelde på alle arenaer i barnets liv. Når barnevernspedagogen skal tilrettelegge for samvær med traumatiserte barn og biologiske foreldre, er det viktig å huske at relasjoner og opparbeidelse av trygghet vil skje over tid. Barnevernspedagogen bør her formidle til foreldre og fosterforeldre at veien til å trygge det traumatiserte barnet i samværsituasjonen kan i noen tilfeller ta uker, måneder eller år.

4.2.4 Viktigheten av personlig kompetanse

Avslutningsvis er det nødvendig å påpeke viktigheten av barnevernspedagogens personlige kompetanse i møte med traumatiserte barn og biologiske foreldre. I tillegg til fagkunnskap, er det å skape en god relasjon mellom barnevernspedagogen og familiene avgjørende for samarbeidet. Teorier og metoder er viktige, men barnevernspedagogens personlige kompetanse bør alltid ligge til grunn. Gjennom personlig kompetanse kan vi bygge relasjoner med barn og foreldre, for å deretter å kunne hjelpe dem. Barnevernspedagogens hovedmål er å hjelpe andre, men for å hjelpe andre, er det helt essensielt å forstå dem (Skau, 2018, s. 20). Dette ble jeg vitne til i min praksisperiode der jeg møtte saksbehandlere som hadde opparbeidet en god relasjon til foreldrene. Barnevernspedagogen brukte relasjonen for å komme i posisjon til å hjelpe foreldrene med å forstå at akkurat nå, så er det ikke bra for barnet at de har samvær. Barnevernspedagogen benyttet seg her av sine gode sosiale ferdigheter og en trygg relasjon basert på tillit. Barnevernspedagogen trenger fagkunnskap og teknologiske ferdigheter, men også bestemte personlige egenskaper. Evnen til å samarbeide med andre, relasjonskompetanse, kreativitet og evne til å takle motgang er svært viktig. Dette kan også beskrives som personlig kompetanse og sosial intelligens, og er essensielt for å få til godt samarbeid og bygge gode relasjoner (Skau, 2018, s. 17).

5.0 AVSLUTNING

I denne oppgaven har jeg drøftet problemstillingen barnevernspedagogens faglige kompetanse og funksjon inn i samvær med traumatiserte barn og deres biologiske foreldre. Oppgaven viser at tematikken er kompleks og sammensatt. I tillegg er temaet samfunnsaktuelt innen barnevernet og som jeg selv opplever som meningsgivende og interessant.

Barnevernspedagogens faglige kompetanse i møte med traumatiserte barn både før og under samvær er helt nødvendig for å forebygge re traumatisering og bygge relasjoner med barn og deres biologiske foreldre. Barneverpedagogens ansvar er å planlegge, kartlegge og tilrettelegge for at samværene blir trygge med mål om barnets beste og gjenforening til biologiske foreldre. Barnevernspedagogen funksjon er å kompensere for foreldrenes mangler, og samtidig jobbe for å styrke tilknytningen og trygge det traumatiserte barnet direkte inn i samværssituasjonen ved bruk av ulike metoder og modeller. Dersom tilbakeføring skal være et alternativ må barn og foreldre fortsette å pleie relasjonen mens barnet er i fosterhjem. Barneverntjenesten bør jobbe mot en større grad av felles forståelse og strategier fra alle involverte. Dette kan forhåpentligvis øke sannsynlighet for at man lykkes i et slikt komplekst og følelsesmessig sterkt belastende arbeid. Her hviler et stort ansvar på den enkelte ansatte i barnevernstjenesten, - deres delaktighet og klokskap i forbindelse med samværene, og de må være bygget på faglighet. Dette ansvaret underbygges i FO sitt yrkesetiske grunnlagsdokument som forteller oss at alle som jobber innenfor helse – og sosialfaglig arbeid har et selvstendig ansvar for at egne handlinger er i tråd med faglig kunnskap, juridiske rammer og yrkesetiske forpliktelser.

6.0 LITTERATURLISTE

Augusti, E. Marie. & Baugerud, G. A. (2016). Utviklingspsykologisk kunnskap er relevant for hvordan omsorgsplasseringer gjennomføres. *Tidsskriftet Norges barnevern* 3 (04), 290-302.

Barnevernsloven. (2021). Lov om barnevern. Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>

Befring, E. (2015). *Forskningsmetoder i utdanningsvitenskap*. (1. utg). Cappelen Damm akademisk.

Bullen, T., Taplin, S., Kertesz, M., Humphreys, C. & McArthur, M. (2015). *Literature review on supervised contact between children in out-of-home care and their parents*. Australian Catholic University.

Bunkholdt, V. (2016). Samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka* (7. utg). Kommuneforlaget.

Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2021). *Kunnskap og kompetanse i barnevernet* (2. utg). Gyldendal forlag.

Barne-ungdoms og familiedepartementet, 2021 (BUFDIR). Samvær – kunnskapsbasert retningslinje for vurdering av samværsordning ved omsorgsovertakelse

https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/samvar_retningslinje_for_vurdering_av_samv_arsordning_ved_omsorgsovertakelse/

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7. utg). Gyldendal akademisk.

Engelien, A. O., Kvello, Ø. & Vestvik, H. V. (2023). *Samvær mellom barn og biologiske foreldre: etter plassering utenfor hjemmet*. (1. utg). Universitetsforlaget.

Fellesorganisasjonen, F. (2015). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*.

<https://www.fo.no/getfile.php/1311735-1585635696/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>

Gording, S. & Baugerud, G.-A. (2018). *Samvær etter omsorgsovertakelse: En barnefaglig og juridisk utredning*» <https://skriftserien.oslomet.no/index.php/skriftserien/article/view/612>

Hafstad, G. S., & Augusti, E. M. (2019). *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år. Rapport, 4, 2019.* https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/10/Rapport_4_19_UEVO.pdf

Halvorsen, T. (2009). Fokus på kognitiv utvikling i sosialfaglig arbeid med barn. *Fontene forskning, 2009(1), 18-26.* Hentet fra <http://fonteneforskning.no/?app=NeoDirect&com=15/26404/0/2/59d6c07ff9>

Hart, S. & Schwartz, R. (2009). *Fra interaksjon til relasjon. Tilknytning hos Winnicott, Bowlby, Stern, Shore og Fonagy.* (1. utg). Gyldendal akademiske.

Johannson, M. (2016). Barn utsatt for vold, overgrep og traumer. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka (7.utg).* Kommuneforlaget.

Killèn, K. (2021). *Sveket i-Risiko og omsorgssvikt-et helseproblem.* (6.utg.). Kommuneforlaget.

Lorentzen, P. (2020). Traumebevisst omsorg - ett skritt frem og to til siden. *Tidsskriftet Norges barnevern, 97(2), 146-161.* <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2020-02-06>

Michelet, C. & Klevan, T. (2020). Økt mestring og ro i hverdagen: En kvalitativ studie av foreldres erfaringer med å delta i veiledning i metoden Circle of Security-Parenting. Fokus på familien, 48(4), 252-271.

Nordanger, D. Ø. & Braarud, H. C. (2017). *Utviklingstraumer: Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi.* (1.utg). Fagbokforlaget.

NOU 2016:16. (2016). *Forslag til ny barnevernlov. Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.* Barne-, likestilling og inkluderingsdepartementet.

NOU 2018: 18. (2018). *Trygge rammer for fosterhjem.* Barne- og familiedepartementet.

Prop. 133L (2020-2021). Lov om barnevern (barnevernsloven). Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/>

Kandidatnummer: 835

Regjeringen. (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Barne- og familiedepartementet.

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/17893_1-fns_barnekonvensjon.pdf

Skau, G. M. (2017). *Gode fagfolk vokser: personlig kompetanse i arbeid med mennesker* (5. utg.). Cappelen Damm akademisk.

Stang, E. G., Baugerud, G. A., Backe-Hansen, E. & Rugkåsa, M. (2023). *Samvær i praksis: En forskningsbasert undersøkelse av samværsordninger i barnevernet*. Hovedrapport fra prosjektet «Samvær etter omsorgsovertakelse». Skriftserien, 235-235..

Steinbakk, E. (2019). Samvær for traumatiserte barn. *Tidsskrift for norsk psykologforening*, 56(7), 524–527.

Søftestad, S. (2018). *Grunnbok i arbeid med seksuelle overgrep mot barn*. (3utg). Universitetsforlaget.